

105. joon. Vabadussild Emajõel ehitamisel. Esiplaanil ajutine pontoonsild.
Vabadussild (Le pont de la Liberté).

alused (vt. 107. joon.) ja nende sadamad: Auriku neemiku kohal, kus veest tembistuvad sadama osalt kivist, osalt puust kaldakaitse pulvärgid ja väikesed lautrid, mis kergendavad laevadele laadimist ja lossimist. Siinsamas seisavad ka suuremad jõe- ning (Peipsi) järve aurikud ja allpool — sadamaraudtee ääres — lodjasadamas järvelodjad (108. joon.).

Aurikusadama vastas on Fortuuna kaarel kalasadam (109. joon.). Siin seisavad vähemad kalapaadid ning suuremad pandurid.

Jätame mõned erinevad tunnused tähele panemata, siis võime eespool-loendatud rohkeid linnaosiseid ning vastavaid sararühmi ühendada suuremaiks, ülevaatlikumaiks ja tarvituseks soodsamaiks ühikuiks. Need on sõõresse koonduvad 1) linnasüda, 2) puissõõr, 3) linnasiire, 4) linnakehis (kolme peamise osisega: Aialinn, Kaarlilinn ja Kaagilinn) ning 5) linna-ääris. Neid enam-vähem kontsentrilisi vööteid lõikavad 6) raudteestik ning raudtee-veerik ja 7) Emajõgi ning Jõeveerik.

Kõigi nende osiste vahel levivad kohati võrdlemisi ulatuslikud piirivööted, mis neid eraldades ebamääraseid üleminekualu esindavad.

Linnalise maastikunähtuse üldvaatluse tulemuseks on peale loomulikkude osiste kinnistamise kahtlemata ka linnalise maastiku ehk n. n. linna loomuliku piiri määramine. Viib ju asula iseosiste kõrvutamine lõppeks linna kui osamaastiku äärisele ja piirile, kus teineteisele vastanduvad linn ja maa. Seda „piiri“ on püütud linnade kohta mitmel moel kindlaks teha, küll rahvastusarvu, küll liiklemishulga (81) abil. Need on küll olulised, siiski kindlasti kaudsed tunnused ja ei ole kõlvulised püstitatud eesmärgiks. Asula piiramine peab tuginema ikkagi o t s e s e l e, s. o. peamiselt morfoloogilisele vaatlusele; piirdub ju asula seal, kus linnalised vormid ning linnale omane rühmitus, s. o. linnaline maastik kaob või sootuks tagaplaanile

Tartu, lk. 274